

4. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія): навч. посіб. Київ: Редакція вісника «АНТ», 2009. 408 с.
5. Суха Л. Художні металеві вироби українців Східних Карпат другої половини ХІХ – ХХ ст. Київ, 1959. 140 с.

Ігор Горошкін,
*кандидат педагогічних наук,
завідувач відділу навчання іноземних мов,
Інститут педагогіки НАПН України
igorgoroshkin@gmail.com*

ІНОЗЕМНА МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 7-9 КЛАСІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Формування культурної компетентності учнів 7–9 класів є невід’ємним складником освітнього процесу, зокрема на уроках іноземної мови, оскільки саме мова відкриває необмежений доступ до культури іншого народу. У Державному стандарті базової середньої освіти наголошено, що культурна компетентність передбачає інтерес до культурних надбань, повагу до традицій, здатність сприймати і створювати культурні продукти та розуміти їх значення для людини й суспільства. Така компетентність розвиває толерантність, міжкультурне порозуміння, відкритість до діалогу культур.

Для формування культурної компетентності учнів важливо ознайомити їх із культурологічними відомостями. Як свідчить аналіз чинних модельних програм, культурологічна інформація, із якою ознайомлюють учнів у 7–9 класах, охоплює широке коло питань:

- традиції та свята різних країн;
- національні страви;
- визначні історико-культурні пам’ятки;
- типові види дозвілля, музика, література, кіно;
- освітні системи інших країн;
- життя підлітків за кордоном;
- відомі постаті культури та науки.

Зміст поданих тем розширює світогляд учнів, допомагає зрозуміти особливості життя в інших країнах, а також сприяє глибшому осмисленню власної культурної ідентичності.

Для формування культурної компетентності доцільно застосовувати різні види завдань:

- **робота з автентичними текстами** (статті, листи, афіші, меню, інтерв’ю), що містять культурознавчу інформацію;
- **підготовка проєктів** (наприклад, «Свята в англомовних країнах», «Музичні традиції України та Великої Британії»);

- **рольові ігри** (уявна подорож, знайомство з іноземцями, шкільний день у Лондоні, Парижі тощо);
- **обговорення порівняльних тем** («Що спільного між українською та французькою кухнею?», «Які свята є схожими у США та в Україні?»);
- **виконання вправ на зіставлення інформації** (наприклад, «Зістав стиль життя підлітків у Німеччині й Україні»);
- **створення візуального контенту** (колажі, постери, інфографіка про культурні події, віртуальні екскурсії).

Такі завдання не лише збагачують знання учнів про світ, а й формують здатність бачити іншу культуру не крізь стереотипи, а через розуміння її глибинних цінностей.

Підсумовуючи, зазначимо, що формування культурної компетентності учнів 7-9 класів повинно здійснюватися систематично, у тісному зв'язку з мовною та комунікативною підготовкою, з урахуванням вікових особливостей учнів. Такий підхід сприяє розвитку і них емоційного інтелекту, емпатії, культурної обізнаності, а також підвищує інтерес до вивчення іноземних мов.

Література

1. Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16>
2. Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти / Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М. *Рекомендовано МОН України* (від 12.07.2021 наказ № 795). Київ : МОН України, 2021. 42 с. URL: <https://osvita.ua/school/program/program-5-9/83117/>

Ірина ГРАБОВСЬКА

*кандидат філософських наук, старший науковий співробітник
відділу філософії і геополітики НДІУ
Київського національного університету ім. Тараса Шевченка,
провідний науковий співробітник
Музею книги і друкарства України, м. Київ
Email: grabovskai@ukr.net*

ФІЛОСОФСЬКІ СЕНСИ «ДЕРЕВА ЖИТТЯ» НА УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВАНКАХ

«Дерево життя» як сакральний багатосенсовий символ влаштування світу присутній фактично у всіх культурах планети Земля. Інша назва «Дерева життя» - «Світове дерево».

Дослідники міфів народів світу, зокрема, і міфів українського етносу фактично завжди, аналізуючи традиційну культуру, звертаються до цього символічного